

4. проблеми та перспективи / О. В. Риженко // Дні інформаційного суспільства – 2015 р. [Текст] : матер. щоріч. наук.-практ. конф. — К. : Видавництво “Тезис”, 2015. — С. 113—115.
5. Трахтенберг А.Д. Электронное правительство: состоит ли «изобретение государства заново»? // Научный ежегодник Института философии и права Уральского отделения Российской академии наук. Вып. 11. Екатеринбург: УрО РАН, 2012. С. 285 – 297.

Потерейко О. О. (м. Львів)

ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВИ ЯК НОВІТНЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ДОБИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У процесі всезагальної віртуалізації, як результату стрімкої еволюції новітніх інформаційних технологій, держава як ззовні так і зі середини поступово втрачає традиційне значення та переформатовується у новий тип – кібердержаву – з істотно новими ознаками. Інформаційний прогрес призвів не лише до деформування такої основної ознаки держави як територія, але й до зміни низки інших сутнісних ознак. Особливо активний вплив віртуалізація має на державну владу, що виявляється в електронній системі комунікації між органами, уповноваженими на виявлення волі народу, та власне народом, а також у формуванні ринку нових послуг влади в умовах глобалізації. Це зумовило необхідність проаналізувати особливості проникнення віртуальності в управлінську функцію держави під впливом інформаційного-комунікативних технологій у контексті поступової віртуалізації держави.

Цій проблематиці присвячено небагато досліджень, зокрема, виділимо працю Д. Іванова «Віртуалізація суспільства»[1; с. 51]. На його думку, демократичні політичні інститути сформувалися в індустріальну епоху як комплекс норм, що визначають способи постановки та розв'язання проблем володіння владою. В наш же час, при переході до інформаційного (за М. Кастельсом) суспільства та наростаючого процесу віртуалізації ці базові компоненти політичних практик починають симулюватися, викликаючи віртуалізацію політичних інститутів – виборів, держави, партій. Суттю є очевидний симптом віртуалізації головних інститутів народовладдя – виборів і, власне, держави.

Держава – частина суспільства, яка має владу та силу. У віртуальній державі інформація становить владу. Успішність держави дедалі менше залежить від території та матеріальних ресурсів. Чим віртуальнішою стає держава, тим менше її уряд залежить від території та інших матеріальних ресурсів, тому навіть найменші держави зможуть бути найінноваційнішими.

Віртуалізація державного управління є процесом заміни реальних акторів управління державою символічними (віртуальними). Віртуалізація влади держави проявляється у маніпуляції державними символами, широким впровадженням маркетингових технологій у розробку політичних (зокрема, електоральних) стратегій, тобто конструювання та демонстрація тих політичних процесів, які в певний момент намагаються найбільше відповідати прийнятим у суспільстві нормам, стереотипам і очікуванням, що, природно, далеко не завжди корелює з інтересами держави. Публічна політика постає суспільству не у вигляді себе самої, а в тому вигляді, в якому суспільство бажає її бачити та пізнавати.

Інший симптом віртуалізації державного управління – заміщення апеляцій до суспільної думки маніпуляціями з рейтингами. Політика нині здійснюється в PR-агентствах, телестудіях і на концертних майданчиках. Власне, управління та політика наприкінці XX століття розійшлися так само, як розійшлися виробництво і економіка. Наслідком цього стає зміна характеру політичного режиму – масової демократії. Під час виборів більше не відбувається якихось істотних змін чиновників-експертів, які здійснюють рутинну керівну роботу в «коридорах влади». Схоже, що віртуальне співтовариство громадян більше не матиме потреби в екстремальних засобах вияву власної позиції, щоб перебороти інерцію внутрішньої організації владної еліти. Це є прикладним проявом можливостей цифрової демократії.

Процес віртуалізації політики полягає не тільки в перенесенні частини діяльності в мережевий формат, але й у принциповому обранні як провідної виборчої технології електронної симуляції діяльності. Однак, політика, створювана в PR-агентствах, на телебаченні і в ЗМІ – це все ж віртуальна політика. Важливо розуміти, що влада, яка набуває ознак легітимності такими віртуальними засобами, є абсолютно реальною, хоча її діяльність не має нічого спільного з образом, за який голосували виборці.

Отже, основною особливістю віртуалізації держави в процесі глобалізації є здійснення електронного урядування з метою реалізації політики. Така трансформація уможливлює виконання одночасно кількох завдань, зокрема: по-перше, наблизитися до знищення бюрократизованості, адже електронне урядування здатне не тільки подолати непотрібну паперову тяганину, а й прискорити як владні процеси, так і документообіг пересічних громадян; по-друге, підвищить успішність запобігання корупції; по-третє, дозволить державі піднятися ще на одну сходинку на шляху до віртуалізації. Це пов'язано із проблемами законодавчого

характеру, оскільки Інтернет не підлягає державному регулюванню (хоч окремі держави контролюють його) і розвивається в умовах вільного ринку. Інтернет впливає також на розвиток влади: з однієї сторони, він становить загрозу демократії (поширення несанкціонованої інформації і т. д.), а з іншого боку, інтернет-комунікація (наприклад, через реалізацію свободи слова) сприяє розвитку демократії на глобальному рівні.

Література:

1. Иванов Д. В. Виртуализация общества. Версия 2. 0: монография / Д. В. Иванов. — С.Пб. : Петербург. востоковедение, 2002. — 214 с.

Суванова А.А. (м. Київ)

ФАКТОРИ МОТИВАЦІЇ ОТРИМАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТАМИ КНУ ІМ.Т.ШЕВЧЕНКА ТА ЇХ ДИНАМІКА НА ПРИКЛАДІ UNIDOS

У період глобальних трансформаційних змін, що наразі мають місце в нашому суспільстві, очевидно стає необхідність екстенсивного та інтенсивного оновлення інституту вищої освіти як одного з ключових соціальних інститутів суспільства.

Важливу роль у виборі університету і спеціальності грає мотивація майбутнього студента. Визначення мотивів – один з найважливіших етапів вибору університету, оскільки саме внутрішні мотиви задають напрям вибору і визначають його стратегію. Саме тому необхідно вивчати мотиви вибору спеціальності і скоригувати мотиви навчання для їх позитивного впливу на професійне становлення студентів.

Враховуючі останні події, що відбулися в багатьох сферах українського суспільства, а саме - занепад економічної сфери, проблеми з вимушеними переселенцями, зміни настроїв населення, збільшення стресових ситуацій. Як наслідок, маємо високий рівень депресивних настроїв, тому доцільно було б перевірити, чи вплинули ці події на мотиви вступу молодих людей, головних акторів змін в українському суспільстві, до університету.

Ці зміни обумовлюють актуальність соціологічного аналізу освітніх мотивацій у нових умовах. Назріває необхідність не тільки формування нової освітньої парадигми, але й поетапного дослідження найбільш важливих соціальних компонентів, що визначають вузлові моменти її здійснення.

Виявлення мотивів здобуття вищої освіти та причин вибору спеціальності студентами є необхідною умовою підвищення якості освітніх послуг, які надає університет. Мотивації до навчання впливають на успішність студента, спрямованість його академічних і наукових інтересів. Крім того, це очікування, які студент має щодо результату навчання в університеті, його або її бачення ролі вищої освіти в подальшому житті. Виявлення мотивацій до навчання серед студентів необхідне для забезпечення успішної взаємодії між університетом та студентом, адже без цього знання неможливо адаптувати навчальний процес під потреби студентів.

Задля вирішення поставленого завдання було здійснено аналіз емпіричних даних, які стосуються загальної характеристики мотивів отримання вищої освіти студентською молоддю та особливостей її використання у соціологічних дослідженнях.

З метою організації таких досліджень, факультетом соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка було запроваджено моніторингове дослідження «UNIDOS» (Університетське дослідження). Здійснення моніторингових досліджень покладене на лабораторію з прикладних соціологічних досліджень під керівництвом декана факультету соціології Горбачика А.П.

В роботі було використано метод факторного аналізу для виділення факторів мотивації здобуття вищої освіти студентською молоддю КНУТШ в щорічному моніторинговому дослідженні UNIDOS. Окрім того, було проведене дослідження серед студентів КНУ ім.Т.Шевченка за допомогою методу фокус-груп, щоб перевірити чи вплинула ситуація в регіоні АТО на фактори мотивації отримання вищої освіти, що в свою чергу необхідне для перевірки доцільності виділення нової ознаки в межах університетського дослідження UNIDOS.

Зважаючи на те, що метою є дослідження змін у мотивації отримання вищої освіти студентами КНУТШ, їх загальні преференції та розуміння ролі вищої освіти у житті сучасної людини, відповідно до цього були обрані блоки запитань зі щорічного моніторингу, котрі дадуть змогу провести аналіз існуючої ситуації.

Так, блок запитань присвячений загальній цінності вищої освіти дасть змогу проаналізувати мотивації одержання вищої освіти в період кардинальних суспільних трансформацій і реформування української освітньої системи.